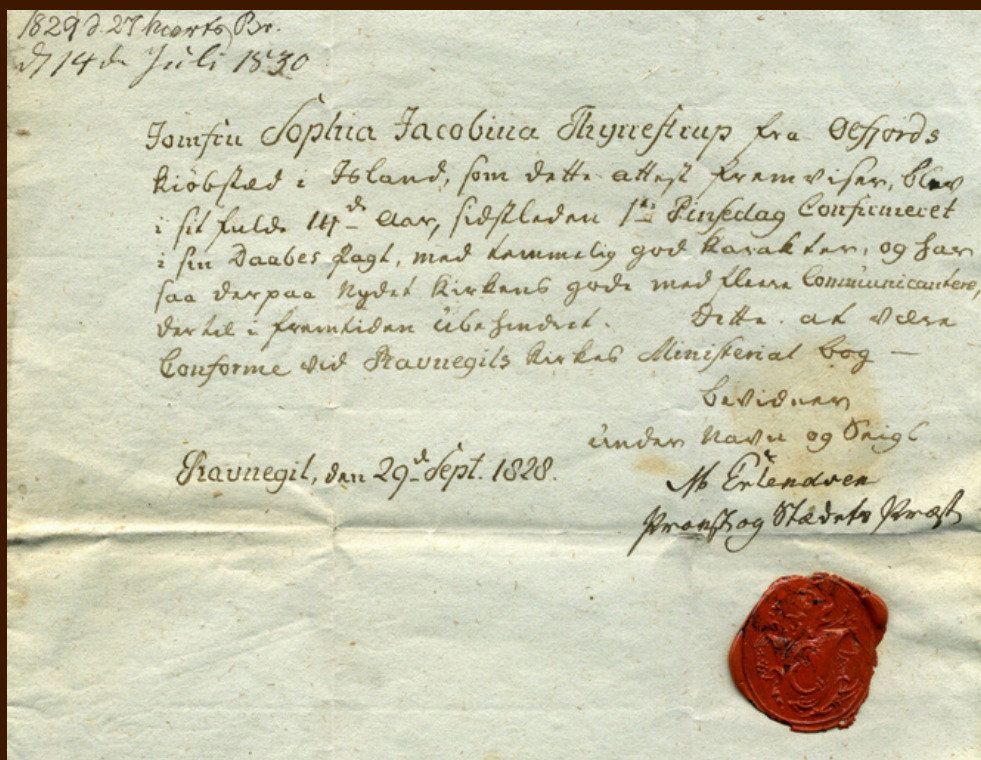

ÁRSSKÝRSLA 2025

HÉRAÐSSKJALASAFNIÐ Á AKUREYRI

Brekkugötu 17

600 Akureyri

460-1290

herak@herak.is

www.herak.is

Almennt um safnið

Héraðsskjalasafnið á Akureyri starfar eftir lögum um opinber skjalasöfn nr. 77/2014 og Samþykkt fyrir Héraðsskjalasafnið á Akureyri frá árinu 2012.

Starfssvæði safnsins nær yfir fimm sveitarfélög við Eyjafjörð, frá Hörgársveit vestan fjarðar til og með Grýtubakkahreppi austan fjarðarins.

Íbúar á svæðinu voru 23.330 í árslok 2025.

Safnið er öllum opið sem á þjónustu eða upplýsingum þurfa að halda og gildir einu hvort það er vegna vinnu, verkefna eða áhugamála.

Helstu verkefni á safninu:

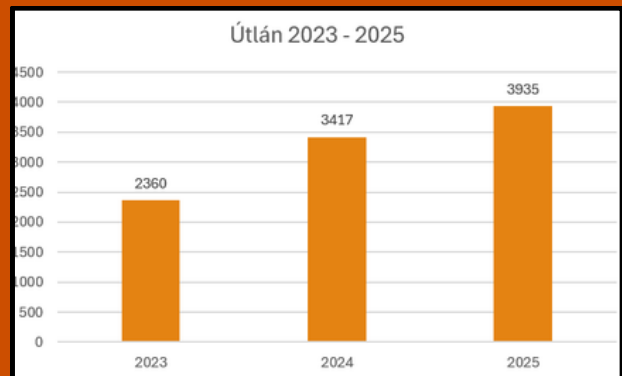
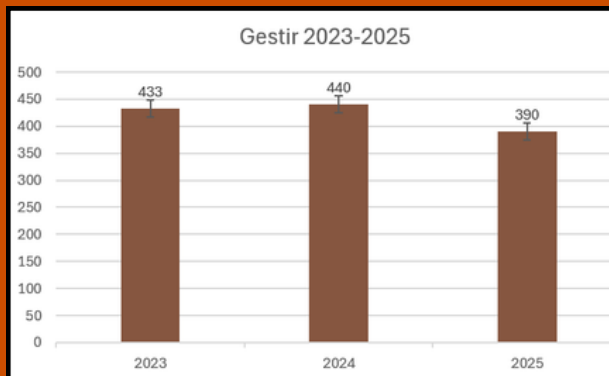
- Þjónusta og afgreiðsla við notendur
- Móttaka og varðveisla skjala frá skilaskyldum aðilum og einkaaðilum
- Skráning og frágangur skjala
- Miðlun á skjalaskrárm á lestrarsal og heimasíðu safnsins
- Ráðgjöf og eftirlit með skjalavörslu skilaskyldra aðila
- Rannsóknir, sýningar og miðlun safnkosts

Starfsfólk árið 2025

Lára Ágústa Ólafsdóttir, héraðsskjalavörður
Katrín Björg Þórisdóttir, skjalavörður
Þuríður Jóna Steinsdóttir, skjalavörður

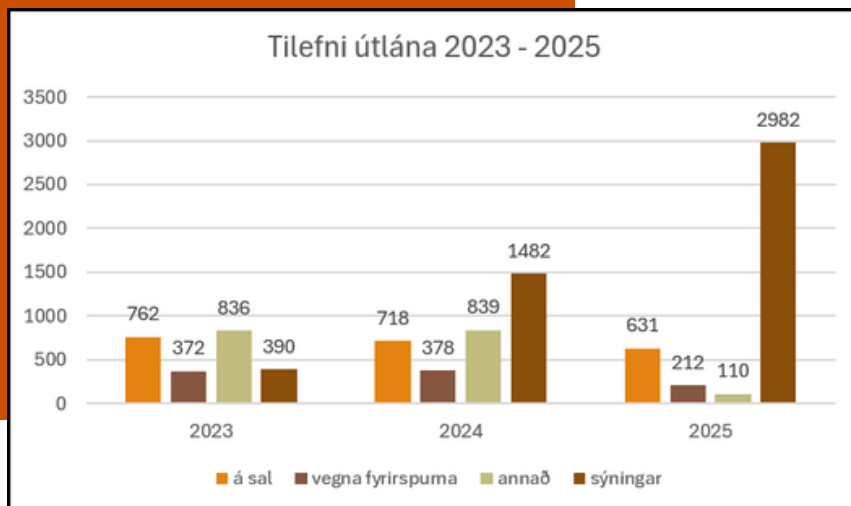
Auk þess vann Laufar Rökkvi Andrússon að ýmsum verkefnum hluta ársins.

Gestir og þjónusta

Alla jafna má treysta að opið sé fyrir afgreiðslu á auglýstum tíma en fyrir kemur að bregður út af því. Árið 2025 var opið 195 daga og gestirnir voru 390, sem eru tveir gestir á dag. Erindin eru margs konar, sum eru fljótafgreidd og önnur ekki og að sama skapi staldrar fólk mis lengi við.

Tílefni útlána getur verið breytilegt. Margir af okkar gestum fá lánuð skjöl á lestrarsal en einnig getur starfsfólk þurft að nota skjöl s.s. við að svara fyrirspurnum eða ljósmyndun þeirra.

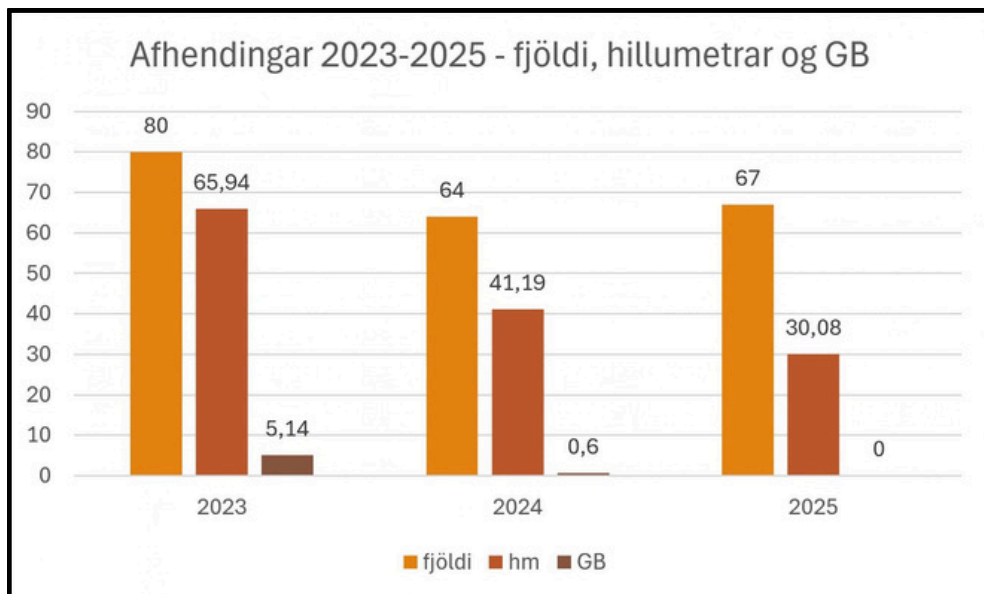

Afgreiðslutímar safnsins:

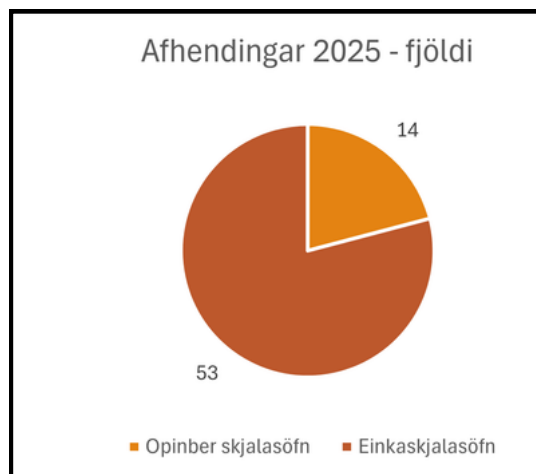
mánudaga, þriðjudaga,
fimmtudaga og föstudaga
10.00 - 16.00

miðvikudaga er lokað

Aðföng 2025

- Afhendingar á árinu voru 67 og voru þær allar á pappír.
- Samtals voru afhentir 30,08 hillumetrar af skjölum á árinu 2025.
- 14 afhendingar komu frá opinberum stofnunum og 53 frá einkaaðilum.
- 11 afhendingar komu fullfrágengnar, tvær komu hálfskráðar og 54 óskáðar og óflokkaðar.
- Ef litið er til umfangs þá komu 23,15 hillumetrar skráðir (77%) og 6,93 hillumetrar óskráðir (23%).

Rafræn varðveisla - MHR

Um skeið hefur „stafræn þróun“ verið eitt af stóru verkefnum sveitarfélaganna. Það er í raun samheiti yfir fjölda verkefna sem tengjast tölvutækni, gervigreind og hugbúnaði og hafa að markmiði að bæta vinnuumhverfi starfsfólks og að auka þjónustu við íbúana, óháð opnunartíma og búsetu.

Í upphafi skyldi endinn skoða segir í spakmælinu og það á fyllilega við í tengslum við „stafræna þróun“ því varðveisla þess sem til verður í stafrænu umhverfi sveitarfélaganna er, og á að vera, hluti af heildarmyndinni.

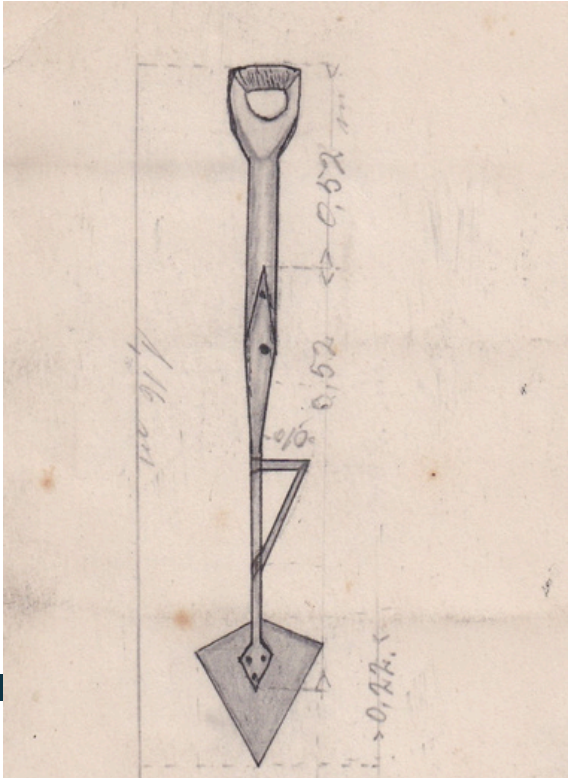
Miðstöð héraðsskjalasafna um rafræna varðveislu (MHR) var formlega stofnuð á árinu 2024 og er Héraðsskjalasafnið á Akureyri stofnaðili. Hlutverk miðstöðvarinnar er að gera héraðsskjalasöfnum kleift að taka á móti og varðveita rafræn gagnasöfn sveitarfélaganna. Það er krefjandi verkefni, ekki hvað síst fyrir sveitarfélögin sjálf því rafræn skil reyna á skjalastjórn og vinnulag. Vinnubrögð í samræmi við lög og reglur flýta fyrir skilum og gerð vörsluútgáfu gagnasafna.

Ekkert rafrænt gagnasafn var afhent á árinu 2025 en nokkrar tilkynningar um rafræn kerfi bárust. Afhendingarskyldur aðili þarf að tilkynna rafrænt gagnasafn til opinbers skjalasafns áður en kerfið er tekið í notkun. Í framhaldi þess er úrskurðað um varðveislu gagnanna í kerfinu. Eftirfarandi sveitarfélög/fyrirtæki tilkynntu um rafræn kerfi á árinu:

- Eyjafjarðarsveit tilkynnti mála- og skráningarkerfið OneSystems
- Grýtubakkahreppur tilkynnti mála- og skráningarkerfið OneSystems
- Hörgársveit tilkynnti mála- og skráningarkerfið OneSystems
- Norðurorka tilkynnti mála- og skráningarkerfið WorkPoint
- Svalbarðsstrandarhreppur tilkynnti mála- og skráningarkerfið OneSystems

Stafrænni þróun hefur fylgt betri vitund og skilningur á góðri skjalavörslu. Ráðgjafa- og eftirlitshlutverk safnsins hefur þess vegna orðið að stærra verkefni starfsfólks en áður. Tæknin hefur líka hjálpað til enda er auðvelt að halda fjarfund, deila skjölum og koma með ábendingar og ráð á þann máta. Slíkir fundir voru eitt-hvað á þriðja tuginn á árinu, fyrir utan reglulega fundi á vegum MHR og heimsóknir til skjalamyndara.

Nóvembersýningin 2025 - Skjalasöfn fyrir samfélagið

- Að venju var sett upp sýning í nóvember í anddyri safnsins. Yfirskriftin var að þessu sinni: Skjalasöfn fyrir samfélagið.
- Í stað þess að sýna skjöl í þar til gerðum sýningarkössum voru þau mynduð og sýnd í tveimur sjónvörpum í bland við texta, þ.e. slæðusýningar.
- Í öðru sjónvarpinu var áhersla á að kynna safnið okkar sérstaklega, s.s. hlutverk, sögu, þjónustu og verkefni.
- Í hinu var fjallað almennt um hlutverk og verkefni opinberra skjalasafna með sérstakri áherslu á kosti og ávinning þess að hafa slík söfn í héraði.

Samstarf opinberra skjalasafna

- Í upphafi ársins voru tillögur undirbúningshóps um aukið og formlegra samstarf opinberra skjalasafna á Íslandi kynntar. Fyrsti fundur forstöðumanna opinberra skjalasafna var svo haldinn í mars en ráðgert er að slíkir fundir verði tvisvar á ári. Seinni fundurinn var haldinn í nóvember.
- Á fundinum í mars voru skipaðir fjórir sérfræði- og samstarfshópar. Verkefni hópanna eru:
 - varðveisla einkaskjalasafna
 - rafræn skjalavarsla
 - skjalaskráning
 - miðlun

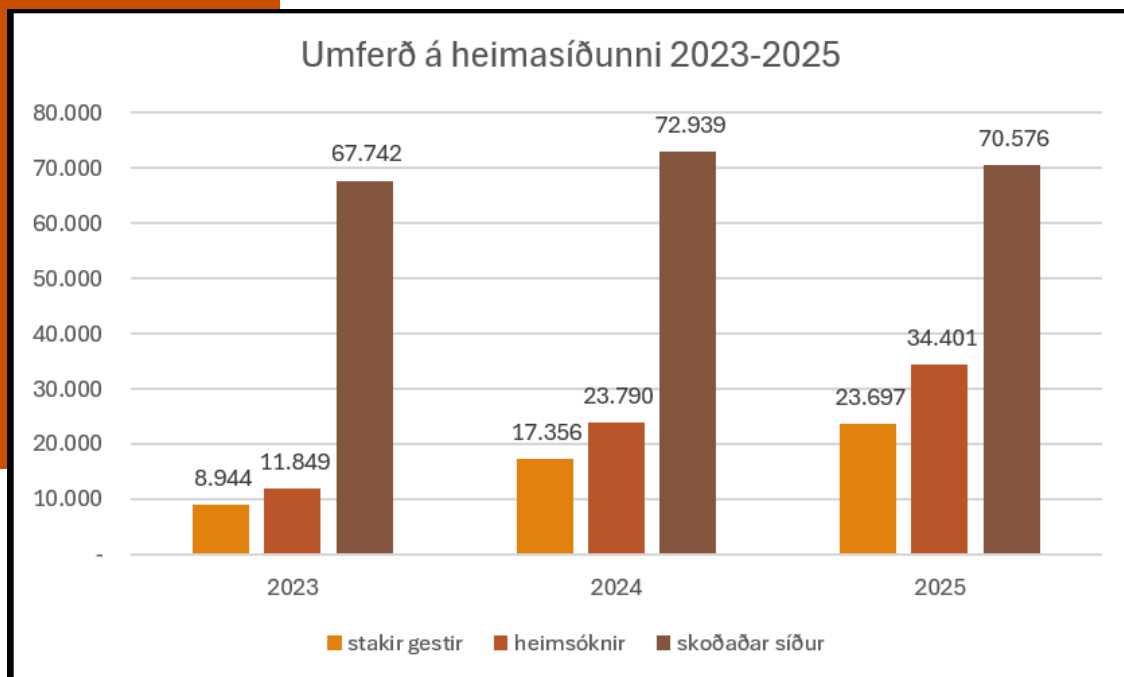
Héraðsskjalasafnið á Akureyri á fulltrúa í þessum hópa.

Heimasíðan - www.herak.is

Frá því heimasíðan okkar fór í loftið hafa áherslurnar breyst frá því að vera leið til þess að koma leiðbeiningum og reglum um skjalavörslu og fróðleik um einstök skjöl á framfæri, yfir í að veita aðgang að ljósmynduðum skjölum og skjalaskráum safnsins. Skjalaskrárnar okkar hafa frá upphafi verið aðgengilegar á síðunni og ósjaldan koma gestir til okkar í kjölfar þess að þeir fundu eitthvað forvitnilegt í skránum. Tölur sýna okkur að skjölin sem miðlað er í gegnum heimasíðuna er einnig vinsælt efni.

Þótt tölfræðin sýni okkur lægri gestatölur til lengri tíma litið þá er það líklega í eðlilegu samhengi við aukið aðgengi að safnkosti okkar á netinu. Umferðin á síðunni er sönnun þess að fólk er að skoða það efni sem þar er í boði og hvetur okkur til þess að halda áfram.

Miðlunarverkefni 2025

Á árinu fékk safnið styrk frá Þjóðskjalasafni til þess að ljósmynda íbúaskrár á Akureyri 1950-1954 og fundargerðir byggingarnefndar Akureyrar 1941-1965. Samtals voru myndaðar 30 bækur, að registrum meðtöldum, og afraksturinn voru 6269 myndir.

Efnið er aðgengilegt á heimasíðunni www.herak.is.

Námskeið, ráðstefnur og fræðsla starfsfólks

- *Undirbúningur og gerð vörsluútgáfu.* Námskeið á vegum Þjóðskjalasafns Íslands.
- *Frigg nemendagrunnur.* Kynningarfundur Miðstöðvar menntunar og skólaþjónustu að frumkvæði Félags héraðsskjalavörðna.
- Fræðslumorgunn í Brekkugötu 17: *Samskipti milli kynslóða*, fræðsla frá Kvan.is; fyrirlestur Magnúsar Smára Smárássonar um *gervigreind*.
- *Fyrstu viðbrögð við vá.* Námskeið Félags Norrænna forvarða og Bláa skjaldarins um björgun safngripa.
- Vorráðstefna Þjóðskjalasafns Íslands: *Hver er hagur stjórnsýslunnar með skjalastjórn og skjalavörslu?*
- *Norrænir skjaladagar*, haldnir í Osló. Ráðstefna sem er samstarfsverkefni norrænu þjóðskjalasafnanna, haldin þriðja hvert ár og að þessu sinni var yfirskrift ráðstefnunnar: Hlutverk skjalasafna í samfélaginu.
- *Geðheilbrigði á vinnustað.* Fræðsla á vegum mannauðsdeildar Akureyrarbæjar.
- *SAP, grunnnámskeið í bókhaldi.* Námskeið á vegum bókhaldadeildar Akureyrarbæjar.
- *Sóknaráætlun Norðurlands eystra.* Kynningarfundur SSNE.

Hér eru ótalin námskeið og fræðsla á vegum MHR.

Mynd hér að ofan: héraðsskjalavörður flytur erindi hjá Félagi eldri borgara. Til hægri, efri mynd: konur og kvár í Brekkugötu 17 á Kvennafrídegi 2025. Til hægri, neðri mynd: Snorri G. Sigurðsson héraðsskjalavörður Þingeyinga var sóttur heim í vorferðinni 2025.

Afhendingar 2025*

- 2025/1 Jón Geir Ágústsson, frumrit teikninga að híbýlum og opinberum byggingum á Akureyri og Norðurlandi o.fl. 0,86 hm, Signý Jónsdóttir.
- 2025/2 Ólafur Benediktsson, ýmis skjöl. 0,06 hm, Ragnhildur Ólafsdóttir.
- 2025/3 Þórður A. Jóhannsson, skjöl vegna húsakaupa. 0,03 hm, Signý Jónsdóttir.
- 2025/4 Myndlistarfélag Akureyrar, fundargerð aðalfundar 1973 o.fl. 0,03 hm, Signý Jónsdóttir.
- 2025/5 Sólgarðsskóli, skjöl úr skólastarfi. 0,76 hm, Gunnar S. Jónsson.
- 2025/6 Leikskólinn Iðavöllur, skjöl úr skólastarfi. 4,22 hm, Anna Lilja Sævarsdóttir.
- 2025/7 Iðnaðarsafnið á Akureyri, meistarabréf. 0,51 hm, Minjasafnið á Akureyri.
- 2025/8 Zontaklúbburinn Þórunn hyrna, blandað efni. 0,40 hm, Sesselja Sigurðardóttir.
- 2025/9 Vilhelm Björnsson, persónuleg skjöl. 0,06 hm, Vilhelm Björnsson.
- 2025/10 Margrét S. Jóhannsdóttir, ýmislegt frá foreldrum Margrétar og henni sjálfri. 0,08 hm, Margrét S. Jóhannsdóttir.
- 2025/11 Ásgrímur Ágústsson, teikningar og verkefni úr námi. 0,05 hm, Ásgrímur Ágústss.
- 2025/12 Guðný Kristinsdóttir, ljóð eftir Jóhannes Þórðarson í Miðhúsum og börn hans Þórð og Jónínu Valgerði, bréf, byggingabréf, dagbókarbrot o.fl. 0,16 hm, Jóhannes Ævar Jónsson.
- 2025/13 Kristinn Sigmundsson og Ingveldur Hallmundsdóttir, leikskrár, söngskrár, skrár frá myndlistarsýningum og tónleikum. 0,16 hm, Hallmundur Kristinsson.
- 2025/14 Sauðfjárræktarfélagið Akur, skýrslur, einkunnir hrúta o.fl. 0,03 hm, Jón Sigfúss.
- 2025/15 Árni Arnsteinsson, bréf, minningarkort, húskveðjur o.fl. 0,03 hm, Árni Arnsteinss.
- 2025/16 Flutningafélag Arnarness- og Skriðudeilda, gjörðabækur og dagbækur félagsins. 0,10 hm, Guðmundur P. Steindórsson.
- 2025/17 Ungmennafélag Skriðuhrepps, gjörðabók og fáein lausaplögg. 0,03 hm, Guðmundur P. Steindórsson.
- 2025/18 Ungmennafélag Öxndæla, um Kárabikarinn og nokkur lausaplögg. 0,03 hm, Guðmundur P. Steindórsson.
- 2025/19 Æskulýðsfélag Hörgárdals, gjörðabók. 0,03 hm, Guðmundur P. Steindórs.
- 2025/20 Valsárskóli, skjöl úr skólastarfi. 0,86 hm, María Aðalsteinsdóttir.
- 2025/21 Jóhanna Guðnadóttir og Garðar Hvítfeld Jóhannesson, minningartafla um Harald Hvítfeld. 0,03 hm, Lilja Garðarsdóttir.
- 2025/22 Kvennadeild Þórs, fundargerðabók o.fl. 0,03 hm, Ólafur Ágústsson.
- 2025/23 Skátafélagið Klakkur, skjöl úr starfi félagsins. 1,87 hm, Magna Guðmundsdóttir.
- 2025/24 Halldóra Sigfúsdóttir og Bjarni Kristjánsson, ýmis persónuleg skjöl. 0,08 hm, Bjarni Rúnar Bjarnason.
- 2025/25 Númerið var ekki notað.

* Aðfanganúmer - skjalamyndari - efni - umfang (hm = hillumetrar) - afhendandi

- 2025/26 Leikskólinn Lundarsel – Pálmholt, skjöl úr skólastarfi. 0,88 hm, Sesselja Sigurðardóttir.
- 2025/27 Sesselja Jónatansdóttir, ljósmynd tekin á gullbrúðkaupsdegi. 0,01 hm, Svavar Páll Laxdal.
- 2025/28 Erlingur Friðjónsson, ýmis persónuleg skjöl. 0,08 hm, Úlfar Bragason.
- 2025/29 Baldvin Þorsteinsson og Björg Finnbogadóttir, skjöl um lóð og húsnæði. 0,03 hm, Margrét Baldvinsdóttir.
- 2025/30 Kristbjörg Kristjánsdóttir, skjöl varðandi Litlu-Tjarnir, bréf, ljóð o.fl. 0,06 hm, Margrét Baldvinsdóttir.
- 2025/31 Aðalheiður Steingrímsdóttir, M.A. ritgerð um Elísabetu Eiríksdóttur. 0,03 hm, Aðalheiður Steingrímsdóttir.
- 2025/32 Gjögur hf., vinnubækur, viðskiptabækur og almennt efni. 0,19 hm, Björn Ingólfsson.
- 2025/33 Þórbjörn Áskelsson, blandað efni. 0,03 hm, Björn Ingólfsson.
- 2025/34 Íþróttafélagið Magni, Magnafréttir, Magnaleikarnir, skýrslur stjórnar. 0,06 hm, Björn Ingólfsson.
- 2025/35 Þóra Björnsdóttir, bréf frá hollenskri garðyrkjukonu. 0,03 hm, Anna Þórunn Sveinsdóttir.
- 2025/36 Akureyrarbær – skipulagssvið, teikningar að byggingum á Akureyri. 6,24 hm, Hjálmar Árnason.
- 2025/37 Gunnar S. Jónsson, skjöl tengd skólahaldi í Saurbæjarhreppi. 0,06 hm, Gunnar S. Jónsson.
- 2025/38 Jón Sigfússon, gangnaseðlar, sláturfjárloforð, sláturfé hjá KEA. 0,03 hm, Jón Sigfússon.
- 2025/39 María Árnadóttir og Jón Guðlaugsson, hjónavígslubréf. 0,03 hm, Minjasafnið á Akureyri.
- 2025/40 Loftur Magnússon, bréfasafn og ritstörf. 1,25 hm, Heiður María Loftsdóttir.
- 2025/41 Kirkjugarðar Akureyrar, dagbækur, legstaðaskrár og drög að legstaðaskrá fyrir Lögmannshlíðarkirkjugarð. 0,25 hm, Smári Sigurðsson.
- 2025/42 Amtsbókasafnið á Akureyri, veggspjöld um verkefnið Ungskáld. 0,16 hm, Hrönn Soffíu Björgvinsdóttir.
- 2025/43 Heiða Þórðardóttir og Jón Geir Ágústsson, fermingarkort o. fl. 0,03 hm, Signý Jónsdóttir
- 2025/44 Anna Helgadóttir og Baldur Sigurðsson, ljósmyndir, búreikningar, túnakort, kúaskýrslur, jarðaskjöl o.fl. 0,64 hm, Emilía og Þuríður Baldursdætur
- 2025/45 Sigurlaug Anna Tobíasdóttir, vnnubók í handavinnu, skírteini í barnastúku. 0,03 hm, Sigurlaug Anna Tobíasdóttir.
- 2025/46 Þorlákur Aðalsteinn Hallgrímsson, líkræða og bólusetningarvottorð. 0,03 hm, Anna Árnadóttir.
- 2025/47 Súsanna Jóna Möller, alþjóðaökuskírteini og skjöl vegna Noregsferðar Barnaskóla Akureyrar 1954. 0,03 hm, Jóhann Möller.

- 2025/48 Fundafélag Grímseyinga, gjörðabækur. 0,05 hm, Inga Þorláksdóttir.
- 2025/49 Samgirðingarfélag Grímseyinga, gjörðabók. 0,03 hm, Inga Þorláksdóttir.
- 2025/50 Slysavarnasveit Grímseyjar, fundagjörðabók og sjóðbók. 0,03 hm, Inga Þorláksdóttir.
- 2025/51 Skólanefnd Grímseyjar, fundargerðabækur. 0,03 hm, Inga Þorláksdóttir.
- 2025/52 Æskulýðsfélag Miðgarðakirkju, fundargerðabók. 0,03 hm, Inga Þorláksdóttir.
- 2025/53 Lestrarfélag Grímseyinga, fundargerðabók og lög félagsins. 0,03 hm, Inga Þorláksdóttir.
- 2025/54 Birgir Þórðarson, greinar, bréfasafn Jóns Jónatanssonar og Jónínu Sigríðar Stefánsdóttur, skjöl frá Jónatan Þórðarssyni, Þórði Jakobssyni o.fl. 0,64 hm, Ævar Ragnarsson.
- 2025/55 Powertalk deildin Súla, fundargerðir, bréf, félagaskrár, kennsluefni o.fl. 0,30 hm, Guðrún Sigurðardóttir.
- 2025/56 Ferðafélag Öngulsstaðahrepps, fundargerðir, lög o.fl. 0,03 hm, Ævar Ragnarsson.
- 2025/57 Styrktarsjóður Öngulsstaðahrepps, bréf, drög að reikningum o.fl. 0,06 hm, Ævar Ragnarsson.
- 2025/58 Sigurbjörg Frímann, ljósmyndir og bréf. 0,03 hm, Héraðsskjalasafn Austur-Skaftafellssýslu.
- 2025/59 Hrafnhildur Fríða Gunnarsdóttir og Helgi Brynjólfsson, límmiðabók, afmæliskort o.fl. 0,03 hm, Hrafnhildur og Helgi.
- 2025/60 Ungmennafélag Möðruvallasóknar, blað félagsins, hrafl af bréfum, ársskýrslum og efni sem birt var í félagsblaðinu. 0,06 hm, Guðmundur P. Steindórs.
- 2025/61 Leikskólinn Árholt, skjöl úr skólastarfi. 0,11 hm, Elín Dögg Guðjónsdóttir.
- 2025/62 Leikskólinn Pálmholt, myndir, Biblía og sálmabók. 0,80 hm, Elín Dögg Guðjónsdóttir.
- 2025/63 Sigurður Gestsson og Kristín Halldórsdóttir, blandað efni úr dánarbúi hjónanna. 0,19 hm, Sigríður Margrét Sigurðardóttir.
- 2025/64 Hilmar Stefánsson, rímur af Gaungu Hrólfi, af Högna og Hjeðni. 0,03 hm, Hilmar Stefánsson.
- 2025/65 Skúli H. Flosason og Þóra Björk Sveinsdóttir, vinnudagbækur Skúla, skjöl frá Flosa Péturssyni og Karlínu Jóhannsdóttur o.fl. 0,30 hm, Kristín Skúladóttir.
- 2025/66 Jón Jónsson, bréf frá Bernharði Stefánssyni. 0,03 hm, Hjörleifur Halldórsson.
- 2025/67 Akureyrarbær – skipulagssvið, teikningar að byggingum á Akureyri. 6,50 hm, Hjálmar Árnason.
- 2025/68 Laxárvirkjun, gjörðabækur stjórnar. 0,06 hm, Hrafnhildur Tryggvadóttir.

Rekstraryfirlit 2025

Héraðsskjalasafnið á Akureyri er sjálfstæð skjalavörslustofnun sem Akureyrarbær rekur en Eyjafjarðarsveit, Grýtubakkahreppur, Hörgársveit og Svalbarðsstrandarhreppur leggja til rekstrarfé í hlutfalli við íbúafjölda. Ríkissjóður styrkir safnið árlega og ákvarðast sú upphæð af fjárlögum hvers árs. Á árinu fékk safnið auk þess verkefnastyrk frá Þjóðskjalasafni til miðlunar safnefnis.

Rekstrarkostnaður alls kr.		77.340.615
40	Tekjur - sala og þjónusta	204.813 cr
40	Tekjur - húsaleiga	264.624 cr
40	Tekjur - framlag ríkissjóðs	802.083 cr
40	Tekjur - verkefnastyrkur Þjóðskjalasafns Íslands	2.300.000 cr
40	Tekjur - endurgreiðslur annað	1.734.295 cr
40	Tekjur - framlag sveitarfélaga utan Akureyrar	8.316.667 cr
51	Launakostnaður og annar starfsmannakostnaður	35.584.778
52	Rafmagn og hiti	2.550.000
52	Vörukaup	1.597.531
54	Miðstöð héraðsskjalasafna MHR	939.120
54	Húsaleiga og lausafjárleiga Fasteigna Akureyrarbæjar	33.781.644
54	Ræsting	1.508.000
54	Önnur þjónustukaup	1.379.542
Akureyrarkaupstaður kr.		63.718.133

Héraðsskjalavörður ásamt Ævari Ragnarssyni við afhendingu skjalasafns Birgis Þórðarssonar frá Öngulsstöðum.